

Belgelerle Adım Adım Eski Konya (3)

SELÇUKLU DÖNEMİ ÖNCESİ VE SONRASINDA KONYA:

Mehmet Ali UZ
Mehmet DOĞAN

b. Karamanoğlu ve Osmanlı Dönemi

Konyalı, Konya'nın H.872, M. 1467 tarihine kadar muhtelif zamanlarda uzun ve kısa fasılalarla Karamanoğulları'na başkentlik yaptığını ve doğru olan tarihin de bu olduğunu zikreder.(1)

Karamanoğulları, Türkiye Sel-

çuklu devletinin tarih sahnesinden çekilmesinden sonra kendilerini devletinin meşru mirasçıları olarak kabul ediyorlardı. Uzun süre bunun mücadelesini verdiler. Osmanlı ile girdikleri bütün mücadelelerde hep kaybettiler, ama mücadeleden de vazgeçmediler. Zaman zaman Osmanlı'ya ihanet etmeyecekleri

Bedesten ve çevresi, 1895.

yolunda verdikleri sözlerin de hiç birisinde durmadılar.

1465 yıllarında Karamanoğlu Beyliği'nin başında Pir Ahmet Bey vardır. Pir Ahmet Bey 1466-67 yılında Fatih'in de başında bulunduğu orduyla Konya surları önünde yaptığı savaşta büyük bir yenilgiye uğrayarak Larend'e kaçtı. Fatih onun takibine Mahmut Paşa'yı memur etti.

Karamanoğulları, Osmanlı-Karamanoğlu arasındaki mücadelede Konya'ya büyük zarar vermekle beraber, o dönemde bilhassa, Karamanoğlu II Mehmet ve oğlu İbrahim Beyler zamanında Karaman'da ve Konya'da birçok eserin yapılmasına ve şehrin imarına devam edildi. Önemli vakıf müesseseleri kuruldu. Meram'da halen ayakta olan Hasbeyoğlu Camii ve Dârülhuffazı, yine merkezde, bir sanat şaheseri Hasbey Darülhuffazı, İbrahim Bey İmareti, Medresesi (Kazanlı Medrese) ve bir han (Kapan Hanı), Muiniye Medresesi, Ebu İshak Kazerunî Zaviyesi, Nasuhbey Darülhuffazı, Ali Efendi Muallimhanesi, Mahkeme Hamamı ve Turgutoğulları Türbesi günümüze kadar gelen-gelemeyen daha pek çok eser, o dönemde yapıldı.

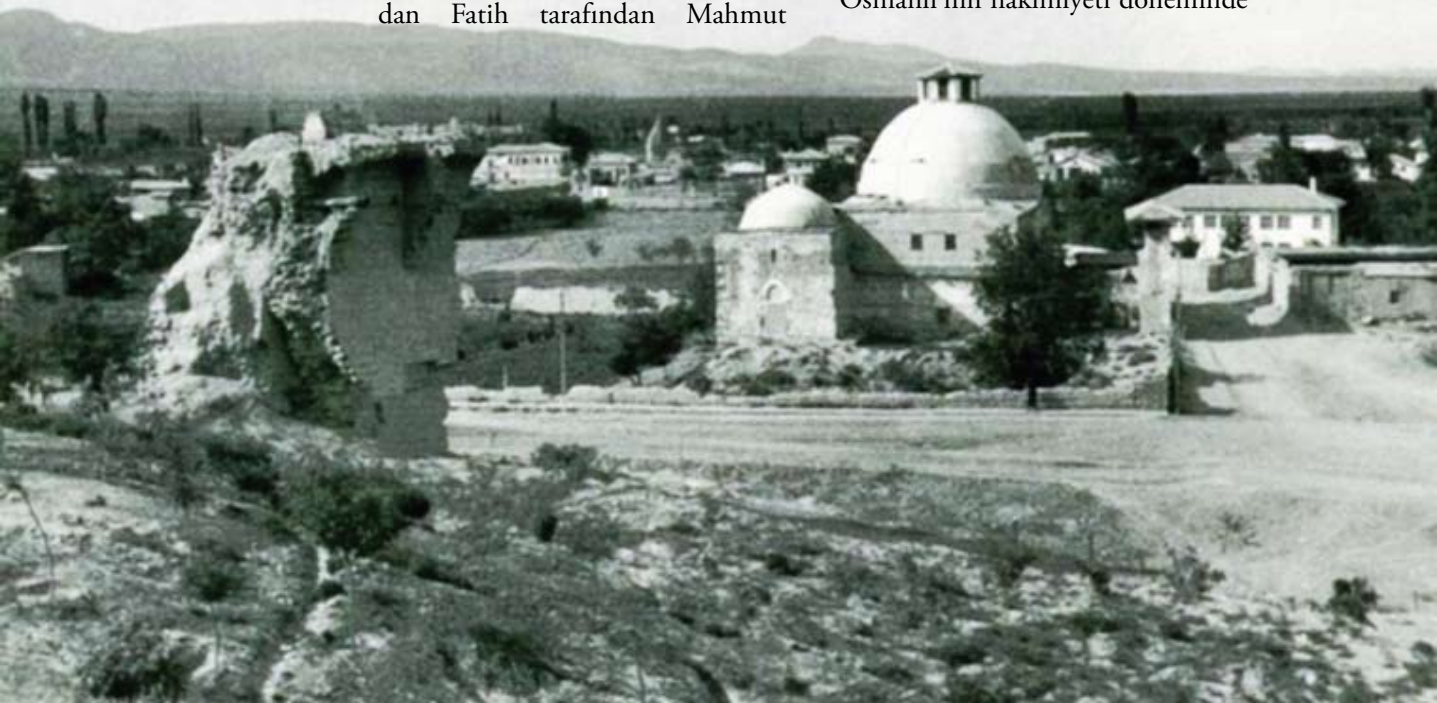
Fatih döneminde Konya, kesin olarak Osmanlı hâkimiyetine girdi.

Sadrazam Mahmut Paşa, sonradan Fatih tarafından Mahmut

Paşa'nın yerine getirilen, Rum Mehmet Paşa, acımasızca Karaman ve Konya'dan pek çok aileyi, sanatkâr, inşaat ve çini ustasını İstanbul'a sürdü. İnsanlara zulmetti, katliamlar yaptı. Fatih'in emriyle Takkeli Dağ üzerindeki muhkem Gevele Kalesi yıkıldı. Konya ve Karaman çevresinde pek çok da tarihi esere zarar verildi. (3)

Bundan sonra Konya'da Sultan Cem, Şehzade Abdullah, Şehzade Şehinşah gibi pek çok ünlü Osmanlı şehzadesi Konya valiliğinde bulundu. Karamanoğlu-Osmanlı mücadelesinde zarar gören şehrin yaraları sarıldı. Konya'nın nüfusu arttı. Her bakımdan Konya'nın gelişmesi sağlanmaya çalışıldı.

Osmanlı Döneminde gelişip büyüyen Konya'da Sultan Selim, Şerafeddin, Piri Mehmet Paşa, Kapı, Hacı Fettah, Nakiboğlu, Kışla (Saray) ve Aziziye Camileri, Yusufâğa Kitaplığı, Selimiye İmareti, Ahmet Efendi Hamamı ile Mahmud Dede türbesi gibi pek çok türbe ve otuzun üzerinde Osmanlı Dönemi medresesi hep bu dönemde yapıldı. Şehir çeşmelerle donatıldı. Şehrin her tarafı yeni yeni köşk ve bahçelerle güzelleştirildi. Meram'ın ünü her tarafa yayıldı. Mevlâna Dergâhı ek binalarla genişletildi. Dergâh'ta önemli taimirler gerçekleştirildi. Konya, Osmanlı'nın hâkimiyeti döneminde

önemini koruyan şehirlerin başında geliyordu.

Burdurlu Ahmet Paşa zamanında, 1868 yılında Konya'da ilk basımevi açıldı. Bir yıl sonra da "Konya" isimli ilk resmi vilâyet gazetesi yayımlanmaya başlandı. 19. yüzyıl sonlarında Erzurumlu Ali Kemali Paşa'nın valiliği zamanında (1894-1898) Anadolu-Bağdat demiryolu tamamlandı ve ilk defa tren Konya'ya geldi. Konya bilhassa Avlonyalı Ferit Paşa zamanında büyük gelişme gösterdi. Çayırbağı suyu o dönemde Konya'ya getirildi. Ekonomi canlandı.

İkinci Meşrutiyet'ten sonra da Konya'da ilk yüksek mektep olan, Mekteb-i Hukuk açıldı.(4)

Bir tarafta Konya'da bu gelişmeler olurken maalesef, giriş bölümünde de ifade ettiğimiz gibi, Konya'da Osmanlı'nın son dönemlerinden başlamak üzere, tarihî doku ve tarihî yapılar gaffet, cehalet ve ihanetler sebebiyle büyük tahribata uğradı. Cumhuriyet Döneminde bu tahribat hızlandı. Bunların çoğu devlet eliyle ve belediyeler vasıtasıyla yapıldı. Tarihî eser tahribatı adeta şuurlu bir şekilde yürütüldü. Arka arkaya girilen savaşların ve ekonomik kriz

ve imkânsızlıkların da bunda büyük rolü oldu. Pek çok eser tabiatın tahribatıyla yıkılmaya terk edilirken, bazıları da meydan, yeşil alan ve yol açma bahaneleriyle kazma kürek yıkıldı. Harf İnkılabını takip eden yıllarda tarihî eserler üzerinde bulunan pek çok kitabe ve tuğralar keskiç kazındı.

Vakıflar âdeta kapanın elinde kaldı. Pek çok vakıf mülk, Bakanlar Kurulu Kararı ile satışa sunuldu. Tarihî Selçuklu türbeleri etraflarındaki arazilerle birlikte özel şahısların eline geçti. Kanunî döneminde yapılan dokuz kubbeli tarihî Bezistan bile yere serilmekten kendini kurtaramadı. Günümüzde pek çok tarihî eserin yerinin bile nerede bulunduğu bilinmez hale geldi. Özet olarak Konya'da tarihî doku acımasızca ve tamamen tahrip edildi.

Verilen bu tarihî bilgidен sonra, Alâeddin Tepesi'nden başlamak üzere, belgelerle adım adım eski Konya inceleme ve araştırmamıza geçebiliriz.

Konyalı, s .64.

Konyalı, s.111.

Selçuk Es, Büyük Konya Ansiklopedisi.

Mehmet Önder, Mevlâna Şehri Konya, s. 43-47.

Prof. Dr.
Haşim KARPUZ

BALKAN MEVLEVİHANELERİ KIBRIS YAKINDOĞU RÛMİ ENSTİTÜSÜ MEVLÂNÂ SEMPOZYUMU 18 ARALIK 2009-LEFKOŞA ÖZET

Mevlevihane, Mevlâna Celâleddin-i Rumi'nin düşüncelerini esas alan, tarikat prensiplerinin öğretildiği bir kurum olup değişik yapılardan oluşmaktadır. Mevlevi tekkeleri tarikat öğretiminin yanında hat, tezhip, musiki gibi güzel sanatlarla ilgili, yolcuların barınması, fakirlerin doyurulması ve benzeri sosyal amaçlı çalışmalar da yapmışlardır. Mevlevihaneler zaviye ve asitane olmak üzere büyüklük ve çalışma bakımından ikiye ayrılır. Zaviye dervişlerin yaşadığı, sema, dua ve zikir yapılan küçük tekkelerdir.

Asitâne, tarikatın temel eğitiminin verildiği, 1001 gün çile çıkarılan büyük Mevlevi tekkeleridir. Bunlar: Konya, Afyon, Manisa, Kütahya, Halep, Galata, Yeni Kapı, Kasımpaşa, Beşiktaş, Bahariye, Bursa, Kahire, Kastamonu, Eskişehir, Gelibolu ve Larissa – Yenişehir Mevlevihaneleridir. Diğerleri daha küçük programlı tarikat yapıları zaviyelerdir.

İster asitâne ister zaviye olsun bir Mevlâna tekkesinde şu bölümler bulunur.

1. Matbah-ı Şerif, 2. Derviş Hüc-
releri, 3. Meydan-ı Şerif, 4. Türbe –
Hamuşan, 5. Haremlik – Selâmlık, 6.
Diğer Mekânlar.

Diğer Mekânların içerisinde, başta kütüphane olmak üzere hamam, fırın, muvakkithane, cem-sohbet odası gibi mekanlar; kuyu, sarnıç, şadırvan, gibi tesisler de Mevlevihane yapıları içinde yer alır.

Türkiye'deki Mevlevihaneler üzerine muhtelif çalışmalar yapılmıştır. Bunların tekke mimarisi ve işlevleri bakımından Ahmet Işık Doğan'ın

(Doğan, 1977) çalışması önemlidir. Barihuda Tanrıkörür da Mevlevihaneler üzerine ayrıntılı çalışmalar yapmıştır. Hasan Özönder sadece Mevlânâ Dergâhı'nı ele almıştır.

17. yüzyılda çok sayıda Mevlevihane gezen Evliya Çelebi bu yapıların mimarisi, şeyhleri, ayinleri hakkında çok ilginç bilgiler vermektedir. Mevlevihanelerin 19. yüzyılda durumları, faaliyetleri ve listeleri hakkında Sezai Küçük ayrıntılı bir çalışma yapmıştır. (Küçük, 2000, 465–469)

Yazıda özetleyeceğim bilgiler, Hz. Mevlâna'nın 800. doğum yıldönümü için hazırlanan bir fotoğraf albümü çalışması sırasında yaptığımız gözlemlere ve bu alanda yapılan genel çalışmalara ve yayınlara dayanmaktadır.

Evliya Çelebi, Veledi Çelebi (Şafak, 2007) ve Şinasi Küçük'e göre Balkanlardaki Mevlevihanelere kısaca göz atalım.

Edirne Mevlevihanesi: II. Sultan Murad zamanında Muradiye Camisi ile birlikte 1435 yılında kurulduğu kabul edilir. Mevlevihanenin derviş odaları, müstemilatı günümüze gelmemiştir.

Arnavutluk: Elbasan ve İpek şehirlerinde Mevlevihaneler olduğu kaynaklarda geçer. Ancak tekke binalarının ayakta olup olmadığı bilinmemektedir.

Sarayevo İsa Bey Zaviyesi: Bosna-Hersek'in başkenti, Sarayevo'da Bendbaşı semtinde 1462'de kurulmuş, yıkılıla yapıla 1957 yılına kadar gelmiş ve o yıl ortadan kalkmış bir melevvihanedir. 1659 zaviyeyi ziyaret eden Evliya Çelebi burasını Mevlevi tekkesi olarak tanımlamaktadır.

Filibe Mevlevihanesi: Rumeli'de Bektaşî, Halvetî vd. tekkelere göre günümüze gelen nadir Mevlevihanelerden birisi de Bulgaristan'daki Filibe'de bulunmaktadır. Kentin merkezinde Osmanlı dokusunun bulunduğu Üçtepe mevkiinde 18. yüzyılın başlarında Peçevi Ahmed Dede adına kurulmuştur.

Peçoy Yakovalı Hasan Paşa Mevlevihanesi: Şehrin surlarının dışında Zigetvar Kapısı civarında yer alan mevlevihanenin, sadece semahane olarak kullanılan camisi günümüze gelmiştir. 16.yüzyılda yapılmış Yakovalı Hasanpaşa Camii kuzeyinde U planlı medrese ile birlikte Mevlevihane olarak kullanıldığı bilinmektedir. Uzun süre kadınlar hastahanesinin kilisesi olarak kullanılmış ve 1957'den sonra restore edilerek cami haline getirilmiştir.

Üsküp Mevlevihanesi: Makedonya Cumhuriyeti'nde başkent Üsküp'te 18. yüzyılda yapılmıştır. Mevlevihane yıkılmış geriye soluk bir resim kalmıştır. Yerini tam olarak bilmiyoruz. Evliya Çelebi'ye göre Sadrazam Melek Ahmet Paşa'nın konağı Mevlevihane haline getirilmiştir.

Belgrat ve Niş Mevlevihaneleri kayıtlarda geçmesîne rağmen günümüze gelememişlerdir. Kosova İpek Mevlevihanesi'nin de son durumu bilinmemektedir.

Gözleve Mevlevihanesi: Karadeniz'in kuzeyinde, en uzaklardaki Mevlevihanelerden biriside Ukrayna'nın Kırım Özerk Cumhuriyetindeki Gözleve - Yevpatoriâda 18. yüzyılda kurulmuştur. Surların dışında, Eski Odun Pazarı Sempti'nde bir camii ile aynı alan içerisinde.

Atina Mevlevihanesi: Atina'nın merkezinde Akropolisin güneyinde Plaka semtinde Roma agorasının içinde yer alır. Fethiye Camiinin yaklaşık 100 m. güneyindedir. Yakınındaki Hacı Mehmet Medresesi ve Mustafa Ağa Camii ile bir üçgen oluştururlar. Kesin yapılaş tarihi bilinmemektedir. Yapıdan ilk olarak 17.Yüzyılda Evliya Çelebi söz etmektedir.

Girit-Hanya Mevlevihanesi: Mevlevihane 1890 yılında açılmış, 1924 yılında kapanmıştır. İsmail Karabu Mevlevihane hakkında bir monografi yayımlamıştır. Kurucusu Konyalı Kara Şemsi Dede'dir. Müştemilatı yıkılan tekkenin semahane-türbe kısmı günümüzde öğrenci yurdu olarak kullanılmaktadır.

Selanik Mevlevihanesi: Yunanistan'ın kuzeyindeki Serez ve Selânik Mevlevihaneleri de yıkılmıştır. Veled Çelebi Serez'in banisi olarak Ramazan Dede'yi, şeyhi olarak Mehmed Ağah Dede'yi kaydetmiştir. Selanik Mevlevihanesine ait bazı fotoğraflar günümüze gelmiştir. Zaviye statüsündeki Mevlevihane şehrin batı kesiminde surların dışında, Yenikapı karşısında geniş ağaçlıklı bir bahçe içerisinde bulunuyordu. 1617 yılında Ekmekçizade Ahmed Paşa tarafından kurulmuştur.

Yenişehir-Larissa Mevlevihanesi: Yunanistan'ın Teselya bölgesindeki Larissa Yenişehir Mevlevihanesi Köstem Nehri kenarında yer almaktadır. 17.yüzyıl başlarında Ekmekçizade Ahmet Paşa tarafından yaptırılan bir zaviyedir. Yenişehir Mevlevihanesi'nden bir çok alim, şair ve neyzen yetişmiştir. Bunlardan birisi de uzun ney (girift) üfleyen Giriftzen Asım Bey'dir. Her şeyi ile bir Türk yurdu olan Yenişehir'in elimizden çıkması üzerine şu mısraları söylemiştir (Dursun, 2000, 75):

*Sanmam taleb-i devlet-i câh etmeye geldik
Biz âleme bir yâr için âh etmeye geldik.*

Rodos Mevlevihanesi: Rodos Adası'nda, Rodos İç Kalesi'nde bulunan Hamza Paşa Camii'nin Mevlevihane olduğu bazı araştırmacılar ve içinde yaşayanlarca belirtilmiştir (Konuk, 2008, 37). 16. yüzyılda yaptırılan cami günümüze gelmiştir.

Rodos Mevlevihanesi Veled Çelebi ve Sezai Küçük'ün listelerinde geçmemektedir. Sakız ve Midilli Mevlevihaneleri 19. yüzyılda faal olmalarına rağmen günümüze gelememişlerdir (Küçük, 2003, 466-469).

Nail BÜLBÜL

HACI ÖMERLER SOKAĞI, OLDU KONYA SOKAĞI

2004 yılında yapılan mahallî idareler seçiminde Karatay Belediye Başkanı Mehmet Hançerli, Topraklık, Kerimdede Mektep ve Akçeşme mahallelerini ayıran Hacı Ömerler Sokağı'nın tarihî dokusunu koruyup, gelecek nesillere örnek bir **“Konya Sokağı”** hâlinde bırakabilmek amacıyla tasarladığı projeyi geçtiğimiz yıllarda hayata geçirmeye başladı. Şehrimizin en eski yerleşim birimlerinden birisi olan bu sokakta ayakta kalan Osmanlı mimarisinin son örneği cumbalı 4 evin ikisi belediye tarafından onarılarak, sokak kilitli taş döşenip, geçmişin izlerini taşıyan aydınlatma direkleri yerleştirildi. Onarılarak aslî hüviyeti korunan 2 ev 65 yıl önce, Topraklık Mektebi'nde 4. sınıfa kadar öğretmenim olan Tahir Gürdağ ile **“Dorucanlar”** ın Sabriye abladan intikal eden oğlu Ahmed Ağa'ya, onarılmayı bekleyen evler ise, Konya'nın meşhur fırın kebaççılarından Şükrü Usta ve **“Sinanlar”** lâkabıyla tanınan aileden Recep Sinangil'e aitti.

Sağda görülen Kebaççı Şükrü Usta'nın onarılmayı bekleyen harap hâldeki evinde yıkılma tehlikesi olduğu için kimsenin oturmasına izin verilmiyor.

Topraklık gibi, şehrin birçok tanınmış ailesinin meskeni bulunan Hacı Ömerler Sokağı'nda eskiden kimler yoktu ki? Belli bir biçimi olmayan taşların döşendiği sokak halk arasında **“Hacı Ömerler”** olarak anılsa da günümüzde Üçler Mezarlığı tarafından girişte Akçeşme Mahallesi ile bu sokak arasında kalan sağdaki tarihî **“Dede Bahçesi”** içinde medfun bulunan Mahmut ve İnel Dedelere izafe edilerek **“Mahmut Dede”** adını taşıyor. Kanuni Sultan Süleyman'ın vezirlerinden Karaman Beylerbeyi Ali Paşa'nın vakfettiği bahçe eskiden Mevlevîlerin Mahmud ve İnel dedelerin kabrini ziyaret ederek, Perşembe gecesi zikir yaptıkları, içinde havuz bulunan ağaçlı bir sayfiye yeri imiş. İbrahim Hakkı Konyalı, **“Konya Tarihi”**nde eskiden **“Mahmudiye Tekkesi”** denildiğini belirttiği türbenin etrafının mezarlık olduğunu, türbenin duvarlarında Ferruhzade Hacı Musa ile Damad Osman Paşa'nın hicrî 1131 tarihli iki kıymetli levhasının ve büyük taneli bir zikir tesbihi bulunduğunu, Mahmud Dede'nin mezar taşını Akçeşme Mahallesi'nde gördüğünü, ölüm tarihinin hicrî 763 olduğunu, bahçenin bir kısmının Evkaf (Vakıflar) İdaresi tarafından 600 liraya Çeşmeci İbrahim Tuza'ya satıldığını kaydediyor. Kanuni devri Şer'i sicil defterlerinde **“Mahmut Dede”** adı verilen Akçeşme Sokağına girişte solda bulunan çeşmenin miladî 1555 tarihinde Ali Paşa tarafından yaptırıldığını öğreniyoruz.

Hacı Ömerler, ya da günümüzdeki adıyla **“Mahmut Dede Sokağı”** na girerken sağ köşede eskiden şoför Abdurrahman'ın satın aldığı bir medrese ve annemin annesi Hasibe Özkib-

rit ninemin 1900'den önce tahsil yaptığını söylediği mahalle mektebi, Topraklık Kerimdede Caddesi'nin başladığı sokağın sol köşesinde de önünde **"Hacet Taşı"** olan mahalle çeşmesi vardı. Ne yazık ki çeşme buradan kaldırılarak, hemen solunda Fildişler'in Atiye ablanın evi ve Otuzbirlerin Mehmet Ağa'nın bahçesinden itibaren yeni açılan sokağın sağ köşesine taşınmış, ancak birçokları gibi ne yazık ki suyu kesilmiş. Sokağa girişte sağda Medreseye bitişik evde oturan Mustafa Ağa'nın bakkal dükkânı vardı, yanında geniş tahta kapıdan girilen ve "Dede Bahçesi" denilen alanda askeriye müteahhidi Celâl Kapancı'nın bulgurhanesi bulunuyordu. Celal Ağa, Ceze marka motosiklet ile gelip gider, birçok kadın işçinin çalıştığı burada buğday kaynatır, serip kurutur, sonra da makinalarla çekilerek bulgur hâline getirilerek askeri birliklere verirdi. Ben ortaokula giderken tatillerde okul harçlığı yapmak için günlük 50 kuruşa makinalara teneke ile kaynamış buğday dökerdim.

Bahçenin bir zamanlar sokak çeşmesinin bulunduğu kısmına amelelerin gecelediği bir bina yapıldı, daha sonra burası Kur'an Kursu hâline getirildi. Sağı takip ederek yıllar önceki ev sahiplerini sıralamaya devam edelim. Kursun bitiğindeki iki kanatlı kapılı bahçeli ev, Yeni Konya Gazetesi ve Kırmızı Kütüphanе'nin sahibi Mustafa Naci ile ağabeyi Ahmet Gücüyener'in baba eviydi. **"Baba Hasanlar"** lâkabıyla maruf aile daha sonra bu evi sattı ve kasap Vahit Öründü burada yıllarca oturdu. Bitişikteki ilk çıkmaz sokağın içinde **"Yırmık Süleyman"** isimli bizden 3-4 yaş büyük olan birisi vardı ve İngiliz kınabı (sicim) ile boynunun büyüklüğünde bir uçurtma uçurur, geceleri kuyruğuna taktığı küçük bir gaz lambası sabaha kadar yanardı. Çıkmaz sokağın bitiğindeki ev, üstü kapalı yaylı arabası olan **"Hüdaverler"**e aitti. Ailenin Akbank'tan emekli büyük oğlu **"Muh-teşem"** lâkaplı Rıza Selçuk'u sanırım tanıyan çoktur. Hemen yanlarında ise çok yıpranmış, âdeta harabe halinde ve

en kısa zamanda onarılması gereken **"Kebapçı Şükrü"**nün malikânesi vardı. Yanındaki 2. çıkmaz sokağın sol köşesinde Mehmet Bayrak ve annesi Azime Hanım, içinde karşıda solda Rukiye Çeşmecioğlu, sağda bankadan emekli eski Meramsporlu Muammer Çeşmeci'nin baba evi ile camcı Mehmet Açacak'ın evi yer alıyordu.

Hacı Ömer Mescidi'nden önceki öğretmen Tahir Bey'e ait Osmanlı evi onarılarak, âdeta yeniden yapılmış hâle getirilerek, **"Emekliler Konağı"** ve muhtarlığa tahsis edilmiş. Yıllarca Mehmet Efendi hocanın imamlık yaptığı 104 yıllık **"Hacı Ömer Camii"**nin bitiğindeki 3. çıkmaz sokakta da büyük oğlu Nuri öğretmen, genç yaşta ölen küçük oğlu Ali, halterci olan Aynacı Mehmet Özhavala oturuyordu. Köşedeki tarihi çeşmenin önünde de **"hacet taşı"** vardı. Hacı Ömerler Sokağından sola Bozkırlı Mustafa Efendi'nin (Parlaktürk) evine dönlürken sağda bacanağım Mehmet Tepebaşı'nın doğup büyüdüğü taş merdivenli ev yer alıyordu. Şimdi de köşesinde Karayolları'nda çalışan koyu Galatasaraylı ve aynı zamanda İdman-yurtlu olan Muzaffer'in babası Nesip Ağa'nın, altında dükkânı bulunan bakkal Nesip Ağa'nın evinin bulunduğu sokaktan geriye dönelim:

Benzerleri giderek azalan Recep Sinangil'in Konya Sokağı'ndaki eşsiz malikânesi âdeta kaderine terk edilmiş gibi.

Öğretmen Tahir Bey'in onarılarak ilk gözüne kavuşturulan Osmanlı evi, emekliler konağı ve muhtarlığa tahsis edilmiş.

Bitişikteki evi 30 yıl önce Mevlâna Nakliyat Ambarının sahibi Halil Keklik satın almıştı. Yanındaki bugün benzeri pek az kalan ve eşsiz bir Osmanlı mimarisi örneği olan Recep Sinangil'in malikânesi de istimlak edildiği söylendiği ve içinde oturanlar olduğu hâlde ne yazık ki onarılmayı bekliyor. Bu evin bitişiğinde rahmetli Mevlüt, Mustafa, Ömer ve İsmail Civelek'in amcaları Ahmet Civelek'in evi ile onarılmış olan "Doruçanlar"ın Ahmet Ağa'nın konağı vardı. Arada sahip değiştirerek yeniden yapılmış iki katlı betonarme binadan sonra çıkmaz sokağın köşesindeki ev elektrikçi Osman Küpeli'ye aitti. Çıkmazın içinde sağdaki ilk ev Kasap Reşit Ağa'nın büyük oğlu Ticaret Borsası umumî kâtip yardımcısı, Tatlıdil Şekercisi Mehmet ve İsmail Tatlıdil'in ağabeyleri Reşit Tatlıdil'in evi idi. 25 yıl çalıştıktan sonra emekli olduğum Borsada birlikte çalıştığımız Reşit ağabey, daha sonra Topraklık Kur'an Kursu'nun karşısındaki bahçeli evde uzun yıllar oturmuştu. Çıkmaz sokağın içinde sağda 2. ev

Hacı Ömerler Sokağı'nın 104 yıllık camisi, geçmiştense günümüze kalabilen 3-5 hatıradan birisi.

Hayvan Pazarı'nda görevli Borsa memuru Hasan Gülsün'ün, karşıdaki ev de Mehmet Boyu'nun evleriydi. Arkadaşım Kadir Boylu'nun babası olan Mehmet Ağa, evi daha sonra Hacı Ömer Camii imamı Mehmet Efendi'ye satmıştı.

Çıkmaz sokağın solunda Konyaspor'da da oynayan Karayolları'ndan emekli Şükrü Telloğlu'gilin evleri bulunuyordu. Dedesi Mestçi Mustafa Telliler, nine-min ağabeyi olduğu için akrabamız olan Şükrü, babası Tahir ağa 1949'da genç yaşta vefat edince ağabeyi Nail ve küçük kardeşi merhum Osman, anneleri Azize abla ile birlikte Koyunoğlu Müzesi'nin karşısındaki caminin sokağına taşınmışlardı. Çıkmaz sokağın dış yüzünde Civeleğin Mehmet Ağa'nın evi vardı. Buradan taşındıktan sonra Hoca Hüsnü Efendi'nin satın alıp, yıllarca ikâmet ettiği cumbalı ev üç yıl önce göçmüştü. Bu evin bitişiğinde "Ayış Nine", tıpkı eşi Süleyman Ağa ve oğlu A. Rıza ağabeyi genç yaşta kaybeden bitişiğindeki "Fildişler'in Atıye abla" gibi yıllarca yalnız başına yaşamıştı. Önce Topraklık Mektebi, medrese ve eski mahalle mektebi yıkıldı, yerlerinde uzun yıllar Keklik nakliyat ambarı, oto tamircisi H. Hüseyin faaliyet göstermiş, Mehmet Tuza babasına ait yeri depo olarak kullanmış, bakkal Mustafa Ağa'nın evi yıkılarak, Dereli Seyit isminde birisinin kiralayayıp, mozayik havuz, küçük banyo küveti, künk, briket imâl ederek kireç sattığı Dede Bahçesi'nin yerine şimdiki akaryakıt istasyonu yapıldı.

Kerimler Caddesi'nde Koyunoğlu Müzesi'ne varmadan 45 yıl oturduktan sonra tebdil-i mekân eylediğim için ilkokul arkadaşlarımla birlikte top oynadığımız, oturanları isim isim bildiğim "Konya Sokağı" olarak düzenlenen "Hacı Ömerler", ya da şimdiki adıyla "Mahmut Dede Sokağı"nda âdeta yabancılık çektim. Zihnimde muhafaza ettiğim eski sâkinleri terk-i dünya edince 4 Osmanlı Konağı'ndan başka tanıdık hiç kimse kalmamış.

BOZKIRLI MUSTAFA EFENDİ KİTAPLARI

Ahmet Çelik

celikahmet66@hotmail.com

Bozkırlı Mustafa Efendi kitapla-
ra çok düşküdü. Hayreddin
Karaman Hoca bir anısını şöyle
anlatır: “1950’li yıllar, Konya İmam
Hatip Okulunda öğrenciyim, uzakça
bir camide de görev yapıyorum, ama
aldığım maaş hem karın hem de kitap
açlığını gidermeye yetmiyor. Konya’da
bir iki kitapçı (sahaf) var, bunlardan
biri aynı zamanda kendisinden Farsça
öğrendiğim Arif Etik Hoca. Onun da
sermayesi zayıf, ara sıra İstanbul’a gi-
diyor, oradan hem Arap ülkelerinde
yeni basılmış kitaplar, hem de
Anadolu’dan gezgin kitapçıların top-
layıp getirdikleri kitaplar getiriyor. Be-
nim bir önceki alışverişten de borcum
bulunduğu için, hasretle beklediğim
kitaplar gelince çekine çekine dükkâna
gidiyorum, sonra cesaretimi toplayıp
biraz kitap ayırıyorum, sonra bunları
alacağımı söylüyorum, hoca da -para
peşin olmadığı için- gönüllü gönülsüz
veriyor. Yine böyle bir kitap seçimi
yaptım. **Kitaplar masanın üzerinde
iken Bozkırlı Mustafa Efendi isimli
kitap kurdu bir hoca dükkâna geldi.**
Doğrudan masanın üzerine yöneldi.
Taraftımdan seçilmiş kitapları şöyle bir
gözden geçirdi ve hepsini ayırdı, para-
sı peşin olduğu için kitapçı hoca ona
itiraz etmedi. Bana da dönüp bakma-
dı, hocanın seçtiği diğer kitaplarla be-
raber tamamını paketledi, parayı aldı,
bir fayton çağırıldı, hoca faytona ku-
ruldu, kitapları da karşısına yerleştirdi
ve gitti. Dükkândan çıktım, duvara
dayalı bisikletime atladım, dört kilo-
metre kadar uzakta olan camiye (mes-
kenim de orada idi) doğru pedallara
basmaya ve hıçkırık hıçkırık ağlamaya
başladım. Camiye yaklaşınca hırsımı
pedallardan almış, gözyaşları ile de yan-
nan bağrımı soğutmuş olmalıyım ki

şakinleştim.⁽¹⁾

Mustafa Efendi halk arasında
“ayaklı kütüphane” diye bilinirdi. En
yakın arkadaşları kitaplarıydı. Resmî
görevi dışında en fazla uğradığı
mekânlar Arapça eserler satan kitapçı-
lar olurdu. Özellikle Kitapçı Arif
(Etik), Can, Uysal Kitapevleri ile İsmail
İncili’nin dükkânı sık uğradığı

yerlerdi. Yeni gelen Arapça kitaplardan haberdar olur, gerekli olanları mutlaka alırdı. Evine götürdüğü kitapları hanımından çekindiği için saklayarak odasına çıkarırdı.

Kendisine :

-”Aldığın bu kitapları okuyor musun” diye sorulduğu zaman, cevabı:

-Ben aldığım kitabı okumadan kitaplığıma yerleştirmem.” olmuştur. Gerçekten de evindeki sehpasının üzerinde irili ufaklı onlarca kitap her zaman bulunurdu. Kütüphanesindeki kitaplarını ciltlerdi. Rafa yerleştirdiği kitaplarını da görebileceği tarzda fihrist yapardı.

Bozkırlı Mustafa Efendi'nin kitapları onun hastalığı sırasında dönemin

Konya belediye başkanı olan Mehmet Keçeciler tarafından Konya Belediyesi namına satın alınmış ve bunlar Koyunoğlu Kitaplığı deposuna konulmuştur.

Uzun süre kütüphanenin deposunda kalan eserler 20 yıllığına Hayra Hizmet Vakfı Kütüphanesi'ne verilmiştir.

Bu kitaplar Hayra Hizmet Vakfı Kütüphanesi'nde “**Bozkırlı Hoca Kitaplığı**” adı altında 15.000-17.735 numaradadır.

Bu kitaplardan Osmanlıca 660; Türkçe (Latince) 64; Arapça, 545; Farsça, 15; Almanca 1, Fransızca, 2; İngilizce, 1 eserdir.

Basım tarihlerine göre hicri 1100-1199 tarihli 2; 1200-1299 tarihli 175; 1300-1399 tarihli 752; miladi 1863-1978 tarihine kadar 581 esere rastlanılmıştır. Eserlerinin çoğunun basım yeri İstanbul (757); Kahire (505), Beyrut (108) olarak görülmektedir.

Ayrıca kitapların arasında Abdülbasir Efendi, Şeyh Memiş Efendi'nin oğlu Muhammed Bahaeddin Efendi, Şeyhzade Ahmed Ziya ve Zeynel Abidin efendilere ait imzalı bazı kitaplara rastlanmıştır.

Hayra Hizmet Vakfı Kütüphanesi'nde Dr. İsmail Bilgili ve Mevlüt Özdemir katılımıyla “**Bozkırlı Hoca Kitaplığı**”nı 31 Mayıs -14 Haziran 2008 tarihinde tarafımızdan tamamen tek tek taranmış ve belge niteliğinde olabileceklerin fotoğrafları çekilip arşivlenmiştir.

Bu incelememizde Bozkırlı Mustafa Efendi'ye ait kitaplar arasından ona ait: Kitap fihristleri, mektupları, vaaz hazırlıkları, yazılı notlar, bazı feraiz çözümleri, 1 adet fotoğraf, bazı hutbeleri, yazılı bazı hadisler ve dualar çıkmıştır.

Mektupların bir kısmı Mustafa Efendi'nin babası Muttalip Efendi, kardeşi Mehmet Parlaktürk, Avdan köyünden Tahir Yıldırım, Vaiz Ahmed ve Hayrettin Karaman'a aittir.

Bozkırlı Mustafa Efendi'nin kitap okuma merakını bilmeyen yok gibidir.

Bu yüzden kitaplarını taradığımız sırada Hadimli Mehmet Vehbi Efendi'nin telif ettiği Hülâsatül-beyan adlı eserin 5. cildinde Bozkırlı Mustafa efendiye hitaben yazılan bir not dikkatimizi çekti.

Bu Notta şöyle deniliyordu: **“İş bu kitap Üçhüyükli Efendi Koca Musa Ağa tarafından Bozkır'ın Dere kardeşinden Muttalip oğlu Mustafa Efendi'ye okuyup-okutup neşr-i talem etmek üzere vakf olunmuştur. 10 haziran 1937. Üçhüyükli (İmza: Koca Musa)”**

Bu notu Mustafa Efendi'nin kardeşi Mehmet Parlaktürk'e sorduğumuzda olayı hatırladığını, abisinin kitap sevgisi yüzünden Çumra Üçhüyük köyünden ismi geçen zatın 40 kilo tereyağını satarak Mehmet Vehbi Efendi'nin kitabını alıp abisine hediye ettiğini anlattı.

Kendisinin 2 Nisan 1947'de Hayıroğlu Köyünden Kitapçı Abdurrahman Efendi'ye gönderdiği bir mektup yine kitaplarla ilgilidir. Mektupta şöyle demektedir: **“Muhterem kardeşim Abdurrahman Efendi'ye, Esselamu aleyküm ve rahmetullahi ve berekatühu. Hamil-i varak Hasan Efendi kardeşimle tarafınıza 25 lira gönderiyorum. Aldığınızda pusulanın arkasını imza edip gönderiniz. Geriye 25 lira borcum kalıyor. Onu da inşallah elime geçtiği vakit gönderirim. Size göndereceğim “Meşarikul-Envar” vakıf imiş. Vakıf olduğunu bilmiyordum. Sonra anladım. Bunun için onu göndermedim. Onun yerine şu kitapları “Ahter-i Kebir (4), Kayıtlı Halebî (1), Tenbihulgafilin (2)” gönderiyorum. Eğer kabul etmezseniz parasını veririz. “Feraidü'l-feraiiz” kitabını da gönderiyorum. Aldığınızda bildiriniz. Baki selam. Hayıroğlu İmamı (imza: Mustafa Parlaktürk). Mektubun yan tarafında: (4) Ta'limül müteallim, (5) Nesefi Tefsiri adet 2, (6) şerhu akaid, (7) merah şerhi, (8) Mülteka göndermişizdir.”**

Bozkırlı Mustafa Efendi'nin önemli bir özelliği de okuduğu kitaplara

Osmanlıca olarak fihrist yapmasıdır. Fihrist yaptıktan sonra bazen tarih ve imza da attığı görülmektedir. Bazen de fihrist bitiminde “temmet bi-avnillahi'l-melikil vehhab” diye yazmıştır.

Tarih sırası ile baştan sonra okuduğu ve kitaplara yaptığı fihristler şu şekildedir.

1945 İsmail Hakkı Bursevi, *Kenzi Mahvi*;

1947 İmam Buhari, *Sahih*, 5 sayfa;

1948 İmam Rabbani, *Mektubat*, 36 sayfa (III: cildin sonunda “emmet mütalatü imam rabbani fi yevmil erbi-ü. 17Şubat/1948” imza);

1948, Muhammed Masum, *Mek-*

tubat, 16 sayfa;

1948 İmam Şarani, *Kibrit-i Ahmer*;

1948-1952, Tahtavi;

1949, İsmail Hakkı Bursevi, *Ruhu'l-Beyan tefsiri*, 95+6 sayfa;

1949, Mehmet Zihni Efendi, *Kavlül-Ceyyid*;

1949, Nef'ül Müevvel;

1949, el-Cisri, *Risale-i Hamidiyye*;

1949-50, Meydani, *Lübab*;

1950, Ayıntebi, *Şerh-u Siyer-i Kebir*;

1950, İbni Arabi, *Futuhât*, fihriste 19 Temmuz 1950'de başlamış 19 ağustos 1950'de bitirmiştir.

1951, Mehmet Zihni Efendi, *Meşahirü'n-nisa*, 6 sayfa;

1950, Hüseyin Kaşifi, *Reşahat Aynel-hayat*; 4 sayfa hihrist

1951, Celaleyn, *Tefsir*;

1952, Molla Cami, *Nefahatül-üns*, 8 sayfa;

1952, *Reddül bilaf*,

1952 *Rub-u mesnevi*, 2 sayfa

1954 Muhammed Hasaneyn Mahluf, *Kelimetül-Kur'an*,

1955 Elmalılı Hamdi Yazır, *Tefsir*

1955 Elmalılı Hamdi Yazır, *Metelib Mezahib*

1960-1965 Tebrizi, *Mişkatül-Mesabih*; 2, cilde 5 sayfalık fihrist için 10 Ocak 1960'da başlamış 28 Nisan 1960'da bitirmiş. 4, cild için 14 sayfalık fihristi 9 Haziran 1965'de, 10 sayfalık 5. Cilt fihristi 5 Ekim 1965'de tamamlamıştır.

1964 Kastallani, *Mevahibül Ledüniyye*

1966 Zemahşeri, *Keşşaf*,

1966-67 Taberi, *Tefsir*

1968 Ahmed Hamdi Akseki, *Mezahib*,

1971 Taftazani, *Şerhul-akaid*,

1971-72 Kurtubi, *Abkam*, 28 sayfa

1972 Alusi, *Ruhul-meani*, 3 sayfa

1972 Fahreddin Razi, *Tefsir-i kebir*,

1972 *Kitab-ı mukaddes*,

Tarih atmayıp indeks yaptığı eserler

Abdullah b. Esad el-Yafii, *ed-Dürriin Nazım Fi Havassil-Kuranil-Kerim*, 3 sayfa

Ali Haydar, *Dürerül-Hukkem*,

Ali Nasıf, *et-Tac*,
Aliyyül-kari, *Şerhu Şemâil*
Ayni, *Fethul-Bari*
Bursevi, *Şerhu Usulü Aşare*
Çeşmizade, *Hülasatül-Evcibe*,
İbni Abidin, *el-Ukudü-dürriyye*,
İbni Abidin, *Reddül-Muhtar*, 5
sayfa
İbni Hacer, *Usdül-Gabe*,
İbni Melek, *Meşarikül-Envar*,
İbni Nuceym, *Bahrur-Raik*
İzmirli İsmail Hakki, *Meanil-
Kuran*,
Kadı İyaz, *Şerhu Şemâil*,
Kadı İyaz, *Şifa-ı Şerif*, 7 sayfa
Mehmet Arif, *Binbir Hadis*,
Mehmet Vehbi, *Hülasatül-Beyan*,
1 sayfa
Mehmet Zihni, *Nimet-i İslam*, 5
sayfa
Müzniri, *et-Tergib ve't-Tergib*, 1
sayfa
Nebhani, *Envarul-Muhammediyye*,
1 sayfa
Nesai, *Sünen*,
Ömer Nasuhi Bilmen, *İstilahatül-
Fıkkiyye Kamusu*, 6 sayfa
Serahsi, *Mebcut*,
Suyuti, *İtkan* 2 sayfa

Şemseddin Sami, *Kamusu Türki*
Tahtavi, *Merakil-Felah*,

Kitaplarına şu şekilde imza attığı
görülmektedir:

-*Amelül-mersum eş-şeyh Bozkırlı
Mustafa Parlaktürk, Konya*

- *İşbu Tahtavi tercümesi başından
nihayetine kadar mutalaa ettim ve ko-
lay olsun diye fibrist yaptım. Tarih-
imza*

-*Sahibi ve maliki Bozkır'ın Dere
karyesinden Mustafa Parlaktürk*

Sonuç olarak Bozkırlı Mustafa
Efendi Toplam 57 esere genel manada
indeks çalışması yapmıştır. Bu eserleri
konularına göre tasnif edersek şöyle
bir tablo ile karşılaşabiliriz: Fıkıh, 15;
Tefsir, 15 (2 tanesi tasavvufi tefsir ni-
teliğinde); Hadis, 9; Tasavvuf, 6; Siyer,
5; Akaid, 2; Tabakat, 2; Din 1; Felsefe
1; Gramer, 3

Bunlardan Fıkıh-tefsir eserleri hu-
kuki nitelikte olup onun dış dünyaya
yönelik gayretlerini; Hadis, tasavvuf,
siyer ve tabakatla ilgili eserler onun iç
dünyasını yansıtan bilgi ve amel yönü-
nü, geri kalan akaid, din felsefe ve gra-
merle ilgili çalışmalarının ise tefekkür,
düşünce ve mukayese etme gayretleri
olarak görebiliriz. Allah Rahmet et-
sin.

Aczimin Giryesi

Cemiyet İstirabı

Toplumda yaşayan büyük-küçük her ferde,
Acıları paylaşmak, gördüğü her yerde,
Hem bir görevdir hem de sorumluluk. Düşün:
Göz niçin ağlıyor vücuttaki her derde?

Ahmet Sergi

M. Ferit (Uğur)'ten Bir Konferans: 2

Kable'l-İslâm Türk Hars ve Medeniyetine Dair

A. Nüşhet TURGUT

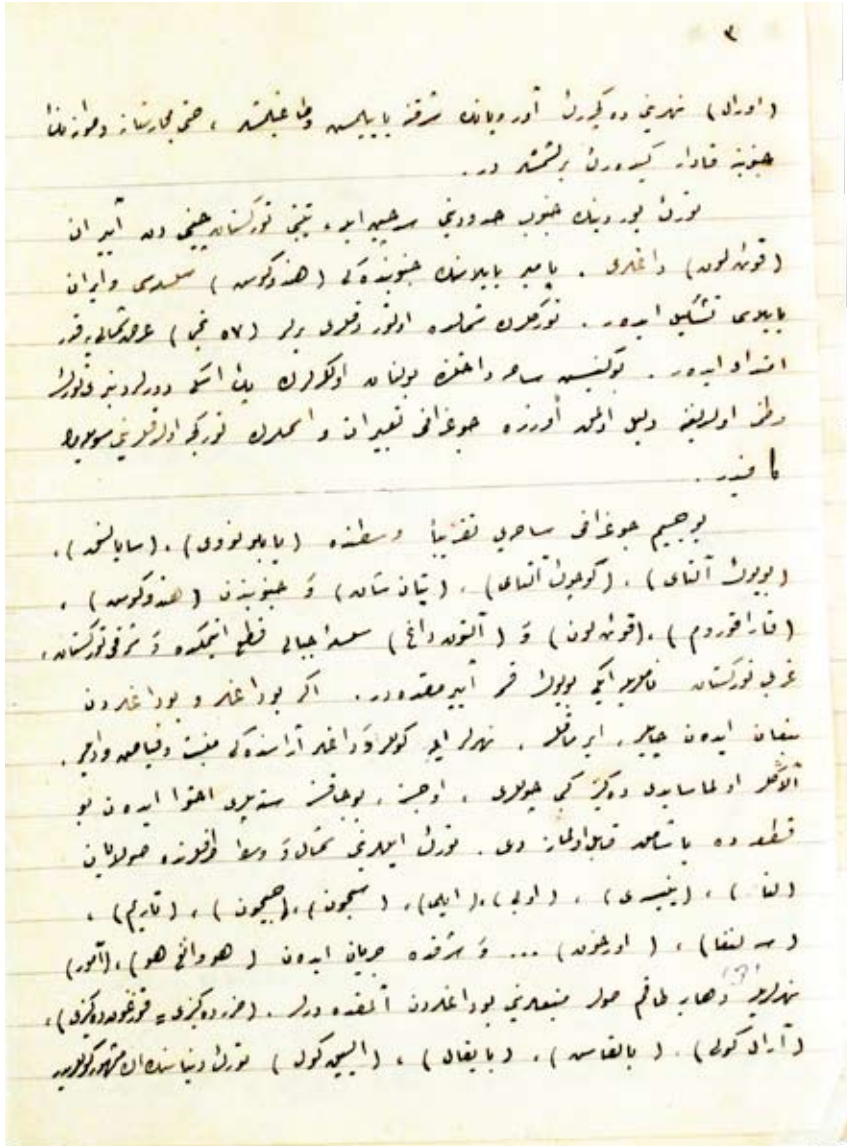
(sayfa 3)

(Ural) Nehri'ni geçerek Avrupa'nın şarkına yayılmış ve dağılmışlar hatta Macaristan'a ve Tuna'nın cenubuna kadar giderek yerleşmişlerdir.

Türk yurdunun cenup hududunu Sedd-i Çin ile, Tibet'i Türkistan-ı Çini'den ayıran (Kunlun) Dağları, Pamir Yaylası'nın cenubundaki (Hindukuş) silsilesi ve İran Yaylası teşkil eder.

Türklerin şimalde oturdukları yerler (57'nci) arz-ı şimaliye kadar imtidat eder (uzanır). Bu geniş saha dâhilinde bulunan ülkelerin pek eski devirlerden beri Türk vatani olduğuna delil olmak üzere coğrafi tabirat ve isimlerin Türkçe olduklarını söylemek kâfidir.

Bu cesim coğrafi sahayı takriben vasatında (Yablunuvi), (Sayansık), (Büyük Altay), (Küçük Altay), (Tiyenşan) ve cenubunda (Hindukuş), (Karakurum), (Kunlun) ve (Altındağ) silsile-i cibali (sıradağları) kat' etmekte ve Şarki Türkistan, Garbi Türkistan namlarıyla iki büyük kısma ayırmaktadır. Eğer bu dağlar ve bu dağlardan nebean eden (çıkan) çaylar, ırmaklar, nehirler ile göller ve dağlar arasındaki mümbit ve feyyaz vadiler, alanlar olmasaydı deniz gibi çölleri, uçsuz, bucaksız step-leri ihtiva eden bu kıtada yaşamak kabil olmazdı. Türk illerini

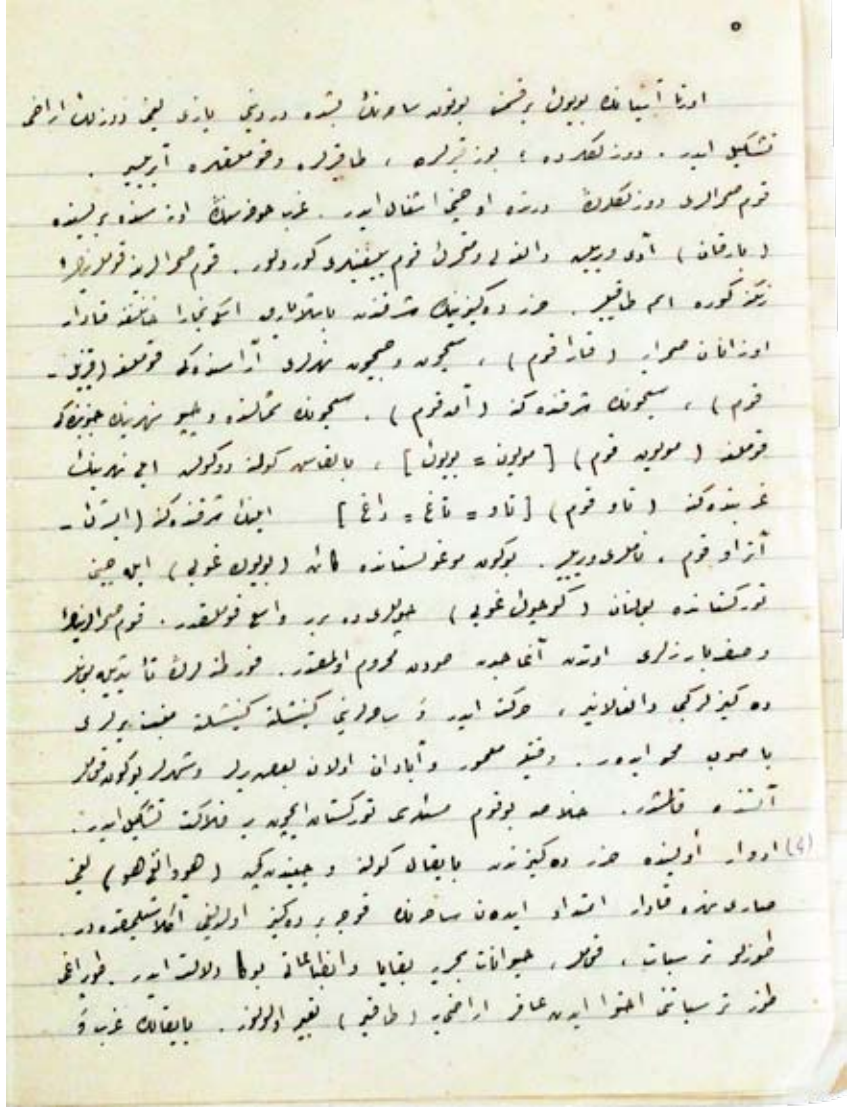

şimal ve vasat taraflarında sulayan (Lena), (Yenisey), (Obi), (İli), (Seyhun), (Ceyhun), (Tarım), (Selenğa), (Orhun)... ve şarkında cereyan eden (Huvanghu), (Amur) nehirleriyle daha birtakım sular membalarını bu dağlardan almaktadırlar. (Hazar Denizi = Kuzgun Denizi), (Aral Gölü), (Balkaş), (Baykal), (Isık Göl) Türk dünyasının en meşhur gölleridir.

(Sayfa 5)

Orta Asya'nın büyük bir kısmını bütün sahanın beşte dördünü yazı yani düzlük arazi teşkil eder. Düzlüklerde; bozkırlara, takırlara (tarıma elverişsiz kurak arazi) ve kumluklara ayrılır. Kum sahraları düzlüklerin dörtte üçünü işgal eder. Garp havzasının ötesinde berisinde (Barkan) adı verilen dalgalı ve müteharrik kum yığınları görülür. Kum sahralarına kumlarının rengine göre isim takılır. Hazar Denizi'nin şarkından başlayarak eski Buhara Hanlığına kadar uzanan sahraya (Karakum), Seyhun ve Ceyhun nehirleri arasındaki kumluğa (Kızıl-kum), Seyhun'un şarkındakine (Ak-kum), Seyhun'un şimalinde ve Çupu (Çu, Çuy?) Nehri'nin cenubundaki kumluğa (Moyunkum) [moyun = büyük], Balkaş Gölü'ne dökülen İli Nehri'nin garbindakine (Tavkum) [tav = tag = dağ], İli'nin şarkındakine (İşek-Atrav Kum, namları verilir. Bugün Moğolistan'da kain (Büyük Gobi) ile Çini Türkistan'da bulunan (Küçük Gobi) çölleri de vasi (geniş) kumluktur. Kum sahralarının vafı barizleri ottan ağaçtan sudan mahrum olmaktadır. Fırtın-

aların tesiriyle bunlar denizler gibi dalgalanır, hareket eder ve sahalarının genişlete genişlete mümbit yerleri basıp mahveder. Vaktiyle mamur ve abadan olan bazı yerler ve şehirler bugün kumlar altında kalmıştır. Hülasa bu kum meselesi Türkistan için bir felaket teşkil eder. Edvar-ı evvelinde Hazar Denizi'nden Baykal Gölü'ne ve Çin'den geçen (Huanghu) yani Sarı Nehir'e kadar imtidat eden sahanın koca bir deniz olduğu anlaşılmaktadır. Tuzlu teressübat (tortular), kumlar, hayvanat-ı bahriye-i bakaya ve intubaati (intibaları) buna delalet eder. Toprağı tuz teressübatını ihtiva eden âkır (verimsiz, kumlu) araziye (takır) tabir olunur. Baykal'ın garp ve

• Devam Edecek

Mükemmel Bir Eser “ KONYA - MEVLÂNA ”

Değerli ve çalışkan hemşehrimiz Dr. Naci Bakırcı en son olarak KONYA-MEVLÂNA isimli bir eser yayımladı. Bu esere muhteşem desem mübalağa etmiş olmam. Eser tam anlamıyla Konya'mızı her yönüyle tanıtıyor.

Konya'mızdaki tüm müzelerde yani başta Mevlâna müzesi olmak üzere Arkeoloji, Etnoğrafya, Atatürk Evi, Koyunoğlu Müzeleri ile Mevlâna Kültür Merkezi ve İstiklal Harbi Şehitliğinde de sergilenen her konudaki müstesna ecdat yadigarlarını, hatta Roma ve Bizans Döneminden intikal etmiş eserleri hem de fotoğraflarıyla tanıtıyor. Bu birbirinden güzel fotoğraflar da Hikmet Çetiner'in objektifinden yerlerini bulmuş, kendisine de teşekkür borcumuzdur.

Ayrıca eserde Konya tarihine yer verildiği gibi Hazreti Mevlâna'nın soyu, Konya'ya gelişi, Şems-i Tebrizi ile buluşması, vasiyeti ve eserleri de geniş bir şekilde anlatılmıştır.

Yine eserde Konya ve civarında bulunan tüm tarihî eserlere hatta kiliselere bile yer verilmiştir. Örneğin bunlardan Çatalhöyük, Karahöyük, Eflatun Pınarı, Hitit Anıtı, Fasıllar Anıtı, Yalburt Anıtı, İvriz Kaya Kabartması, Sille Aya Elena Kilisesi, Aziz Pavlus Kilisesi, Akmanastır, Eflatun Manastırı, Kilistra Antik Kenti, Tınaztepe Mağarası, Acı Göl, Tuz Gölü, Obruk Gölü, Meke Gölü, Yer Köprü Şelalesi, Çıralı Obruğu, Beyşehir Gölü ve Millî Parkı hakkında da geniş bilgi verilmiştir.

Yine camilere, medreselere, hanlar, kütüpaneler, hamamlar,ve kaplıcalara da yer verilmiştir. Camilerimizden bahis

ederken bilhassa hepimizin bildiği Alâeddin, Aziziye, İplikçi Şerafeddin, Kapu ve Sultan Selim camilerine özellikle geniş yer ayrılmıştır. Ayrıca çoğumuzun bilmediği ama kitaptan öğrendiğimiz hanlardan Altunapa Hanı, Kızılören Hanı, Kuruçeşme Hanı, Dokuzun Hanı, Horozlu Hanı, Sultan Hanı, Obruk Hanı, Zazadın Hanı, Kadınhanı, Kubad-Abad Sarayı, Kılıçaslan Köşkü bunlardandır.

Kitapta bunlardan başka Sahip- Ata, Meram, Mahkeme Hamamı ve İlgin termal ve Köşk Kaplıcaları da tanıtılmıştır. Yıllarca bir üniversite görevi görmüş ve binlerce talebinin yetiştirildiği medreselere de yer verilmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır : Ali – Gav Medresesi, Küçükkaratay Medresesi, Hasbey Dar'ül Hüffaz'ıdır. Türbeler'den de Ateşbaz Veli Türbesi, Gömeç Hatun Türbesi, Şems-i Tebrizi Türbesi, Tacül Vezir Türbesi, Tavusbaba Türbesi, Seyid Muhammed Hadimi Türbesi, Nasreddin Hoca Türbesi de anlatılmıştır. Tabii bunların hemen hemen hepsinin fotoğrafları da vardır.

Bir kimse kitabı okuyup bitirince hiç bilmediği Konya'yı bütün cepheleriyle gezmiş ve görmüş gibi olur. Bir çok tarihi bilgilere ulaşır. Fotoğraflarını görünce de bu eserlerin ihtişamı karşısında adeta büyülenir. Hayret ve hayranlığı bir kat daha artar. Sonuç olarak , çok faydalandığım, bilmediklerimi öğrendiğim bu eseri tüm okuyuculara takdim etmekle büyük bir mutluluk duymaktayım. Bizlere bu eseri kazandıran dostumuz Dr. Naci Bakırcı'yı bir kere daha kutlar, bunun gibi nice eserlere imza atmasını yürekten dilerim.